

การจัดการความเสี่ยงทางด้านพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

Risk management procurement of Nonsaad municipal district,
Nongrue district, Khon Kaen province

เรณู วงษ์ชาหาญ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาความเสี่ยงทางด้านการบริหารงานพัสดุ ได้แก่ ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการดำเนินการจัดหา ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการตรวจรับพัสดุ และด้านการจำหน่ายพัสดุ ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด และ 2) เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและการจัดการความเสี่ยงทางด้านพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัสดุ พนักงานเทศบาล และพนักงานจ้างทุกท่าน รวม 41 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ มาตราวัดแบบลิเกิร์ต

ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านการดำเนินการจัดหาพัสดุ ขั้นตอนการดำเนินการจัดหาพัสดุ การถูกเรียกเงินคืนในการดำเนินการจัดหาพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา เป็นระดับความเสี่ยงที่มีความสำคัญมากที่สุดของเทศบาลตำบลโนนสะอาด รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการควบคุมพัสดุ พสดุเกิดการสูญหายหรือเสียหาย และด้านการจำหน่ายพัสดุ มีพัสดุเสื่อมสภาพหมดความจำเป็นใช้งานเป็นจำนวนมาก

2. ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดทำโครงการ 1) โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น” 2) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ทำอย่างไรให้ปลอดภัยจาก สตง. และ ป.ป.ช.” 3) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “ข้อสังเกตและข้อควรระวังในการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจงานจ้าง การตรวจรับพัสดุ การควบคุมงาน การเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการจัดงานประเพณีต่างๆ จากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และความก้าวหน้าในอาชีพบุคลากร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” งบประมาณที่ใช้รวมทั้งสิ้น 190,000.-บาท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริหารงานพัสดุที่ดำเนินการผ่านมา ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ : การจัดการความเสี่ยงการบริหารงานพัสดุเทศบาลตำบลโนนสะอาด

¹ นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The purposes of this qualitative research were 1) to study the risk of supplies procurement including procurement, plans, procurable performance, supplies control, supplies inspection, and supplies disposal of Nonsa-ad Municipal District, 2) to proffer the solution and risk management of Supplies Procurement in Nonsa-ad Municipal District, Nongrue District, Khon kaen Province. The population of the study were 41 people including the executive council, government chief, supplies officers, municipal staffs, and all of the employees. The instrument of the study was the interview. The statistics for analysis was Likirt's measurement.

The result of the study found that

1. The implementation of the procurement, procedures for procurement, the rebate deducted from the action of procurement, and the procurement price by agreement were the most important risk of Non Sa-ad district. The latter were the control of materials, lost or damaged materials and the sale of the materials respectively. There were a lot of Obsolescence and unnecessary materials.

2. In order to make the supplies procurement more efficient, related personnel should provide the following projects including, 1) The workshop of the curriculum on the topic "Upgrading the Efficiency in Management of Supplies Procurement in Nonsa-ad Municipal, Nongrue District, Khon kaen Province", 2) The training project on the topic "How to do correct procurement in accordance with the regulation from the Office of the Auditor-General of Thailand and Office of the National Anti-Corruption Commission in National Procurement", 3) The training project on the topic "notice and caution in procurement, employment inspection, supplies inspection, controlling, disbursement for the Cultural Events from Office of the Auditor-General of Thailand, and Advance in Personnel Career of Department of Local Administrative". The budget used was 190,000 totally in order to increase the effectiveness in administrative of supplies procurement in the past that would be in the most effective result in local development.

Keywords: risk management procurement of nonsa-ad municipal

ความเป็นมาของปัญหา

การบริหารงานพัสดุสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะทำให้หน่วยงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากเป็นงานที่สนับสนุนและให้บริการแก่หน่วยงานต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการตามแผนงานโครงการต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้ให้มีสิ่งของอำนวยความสะดวกมี

อุปกรณ์ เครื่องใช้ตลอดจนมีบรรยากาศในการทำงานที่ดี งานพัสดุจึงมีความสำคัญที่ทำให้การบริหารงานทุกประเภทประสบความสำเร็จ ทุกองค์กรของรัฐ และเอกชน จึงให้ความสำคัญกับงานพัสดุ เพราะงบประมาณที่ได้รับจะถูกนำไปใช้ในการจัดหาพัสดุหรือวัสดุ ซึ่งหมายถึง สิ่งของ อุปกรณ์ อะไหล่ ของใช้

เบ็ดเตล็ดต่างๆ เป็นสิ่งของประเภทคงรูป และประเภทใช้แล้วหมดไป

ฉะนั้น การดำเนินงานพัสดุที่ดีคือการจัดหาพัสดุที่มีคุณภาพใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า การดูแลบำรุงรักษาซ่อมแซมให้คงสภาพอยู่เสมอ ไม่ชำรุดเสียหาย มีการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ซึ่งงานพัสดุจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ 1) การกำหนดความต้องการใช้พัสดุ 2) การวางแผนการใช้จ่ายพัสดุ 3) การจัดซื้อจัดจ้าง 4) การเบิกจ่ายการควบคุม 5) การบำรุงรักษา 6) การจำหน่ายพัสดุของทางราชการที่ไม่มีความจำเป็นสำหรับการดำเนินการดังกล่าว ให้ส่วนราชการต่างๆ ปฏิบัติงานภายใต้กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553

การจัดกิจการงานพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด มีกระบวนการที่ต่อเนื่องกันโดยตลอด การดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ต้องกระทำให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553 นับตั้งแต่ 1) การจัดหาเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ 2) การดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุในขณะที่มีพัสดุไว้ในครอบครองตลอดจนการดำเนินการเมื่อพัสดุนั้นหมดความจำเป็นต้องใช้หรือสูญไป ทำให้การบริหารพัสดุเกิดข้อบกพร่องตลอดจนเกิดความเสียหายในการบริหารงานพัสดุซึ่งจะเห็นได้จากสรุปข้อบกพร่องของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดังนี้ 1) การตรวจสอบพัสดุประจำปี ซึ่งหัวหน้าฝ่ายบริหารยังไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการต่อไป 2) หลักประกันสัญญา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบยังไม่ได้ดำเนินการแจ้งให้ผู้มีสิทธิรับเงินทราบเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ 137 และสรุป

ข้อบกพร่องของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในเรื่องของการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่างๆ ดังนี้

- 1) ค่าจัดซื้อเครื่องอุปโภค-บริโภค แจกจ่ายประชาชน
- 2) ค่าแต่งหน้า เครื่องแต่งกาย และของขวัญ ช่อดอกไม้
- 3) ค่าจ้างเหมาประกอบอาหารพร้อมเครื่องดื่มเลี้ยงผู้มาร่วมงาน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการจัดงาน มีดังนี้

1. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงินฯ พ.ศ. 2547 ข้อ 67 กำหนดว่าอปท. จะจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันได้แต่เฉพาะที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ดังนั้น การซื้อสิ่งของแจกประชาชนจึงมิใช่ความหมายค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่างๆ และไม่มีระเบียบกำหนดจึงไม่สามารถเบิกจ่ายได้

2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0808.42/ว 3722 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2555 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่างๆ ของ อปท. ดังนี้

2.1 ต้องอยู่ในอำนาจหน้าที่หรือมีกฎหมายให้อำนาจโดย อปท. ต้องกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการไว้ในโครงการจัดงาน

2.2 กิจกรรมจะต้องเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนที่ให้ประโยชน์หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไป เช่น การให้ความรู้อันเป็นประโยชน์หรือส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญและรักษาไว้ซึ่งศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.3 กิจกรรมดำเนินการจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หากไม่ดำเนินการดังกล่าวจะทำให้โครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์

3.4 หากมีการจัดประกวด แข่งขัน มีการมอบรางวัล มูลค่างานวัลต้องมีสัดส่วนที่เหมาะสมและ

สอดคล้องกับโครงการ โดยเบิกค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น เหมาะสมและประหยัด

จากปัญหาการถูกหักทวงจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องศึกษาการจัดการความเสี่ยงทางด้านพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะต้องโทษทั้งคดีอาญา คดีแพ่ง และโทษทางวินัยแล้วแต่กรณีแล้ว นำผลการวิจัยที่ได้รับมาพัฒนาการจัดการงานพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเสี่ยงทางด้านการบริหารงานพัสดุ ได้แก่ ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง ด้านการดำเนินการจัดหา ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการตรวจรับพัสดุ และด้านการจำหน่ายพัสดุ
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการความเสี่ยง และการแก้ไขปัญหาทางด้านการพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความเสี่ยง (Risk) คือเหตุการณ์การกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายหรือล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทั้งในระดับองค์กรระดับหน่วยงานและระดับบุคคลได้

2. การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

3. การพัสดุ หมายความว่า การจัดทำเองการซื้อการจ้างการจ้างที่ปรึกษาการจ้างออกแบบและควบคุมงานการแลกเปลี่ยนการเช่าการควบคุมการจำหน่ายและการดำเนินการอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

4. พัก หมายความว่า วัสดุครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณหรือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามสัญญาเงินกู้จากต่างประเทศ

5. การควบคุมพัสดุ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุที่ได้มา โดยการเก็บรักษาพัสดุด้วยการลงทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุไว้เป็นหลักฐาน การเบิกจ่ายพัสดุ การตรวจรับพัสดุประจำ

6. การจำหน่ายพัสดุ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุที่หมดความจำเป็นหรือหากใช้ราชการต่อไปจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก โดยการจำหน่ายออกจากบัญชีและทะเบียนควบคุม ด้วยวิธีการขายแลกเปลี่ยน โอน แปรสภาพหรือทำลายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด ตลอดจนการจำหน่ายเป็นสูญ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. พื้นที่ดำเนินการ ผู้ศึกษาเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยทำการศึกษาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
2. กลุ่มเป้าหมาย คือ คณะผู้บริหาร พนักงานเทศบาล และพนักงานจ้างทุกคน รวม 41 คน

3. แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ต่างๆ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของทางราชการ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา จำนวน 41 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 สภาพการจัดการงานพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาการจัดการงานพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการจัดการงานพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน คือ 1) ผู้ศึกษานำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีวิทยาลัยการปกครอง 2) ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์แก่กลุ่มเป้าหมายด้วยเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์โดยตรง 3) ผู้ศึกษานำบันทึกข้อมูลตามคำบอกของผู้ให้สัมภาษณ์ 4) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายบุคคล 5) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม เรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูล 6) เขียนรายงานผลการศึกษาเพื่อนำเสนอผลงานที่ได้จากการศึกษา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการความเสี่ยงทางด้านพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ความเสี่ยง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ผลกระทบต่อองค์กร

ความเสี่ยงที่มีอยู่	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง	ผลกระทบต่อองค์กร	มาตรการ/กิจกรรมควบคุม
1. สภาพการจัดการงานพัสดุ			
1.1 ด้านนโยบาย	ผู้บริหารไม่มีนโยบายเพื่อให้บุคลากรในองค์กรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	บุคลากรไม่มีแนวทางยึดถือในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	กำหนดแนวทางเพื่อให้บุคลากรยึดถือในการปฏิบัติงาน
1.2 ด้านระเบียบกฎหมาย	ระเบียบพัสดุมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมบ่อยครั้ง	ทำให้เกิดความสับสนต่อการปฏิบัติงาน	เทศบาลควรให้ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
1.3 ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ขั้นตอนการบริหารจัดการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีขั้นตอนมาก	ทำให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานด้านพัสดุล่าช้า	กำหนดรูปแบบ แนวทาง ขั้นตอน และหลักเกณฑ์สำหรับการดำเนินการจัดหาพัสดุที่ชัดเจนให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุทราบ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม

ตารางที่ 1 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการความเสี่ยงทางด้านพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ความเสี่ยง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ผลกระทบต่อองค์กร

ความเสี่ยงที่มีอยู่	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง	ผลกระทบต่อองค์กร	มาตรการ/กิจกรรมควบคุม
1. สภาพการจัดการงานพัสดุ			
1.4 ด้านเจ้าหน้าที่	ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุโดยตรง	ผู้ปฏิบัติงานพัสดวยังไม่มีความรู้ความเข้าใจระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ	ควรจัดหาบุคลากรด้านการปฏิบัติงานพัสดุเพิ่ม
1.5 ด้านการตรวจสอบภายใน	เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบภายในของเทศบาลมีน้อย	ทำให้การตรวจสอบไม่สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนและทั่วถึงทุกหน่วยงานเป็นผลให้เกิดการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมสภาพการบริหารจัดการพัสดุไม่ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน	ควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในเพิ่มเพื่อรับผิดชอบงานแต่ละกอง/สำนัก
1.6 ด้านการตรวจสอบภายนอก	มีการตรวจสอบจากภายนอกแต่ไม่มีการเปิดให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุของเทศบาลมากนัก	ขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุของเทศบาล	ควรเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุของเทศบาล
2. ปัญหาด้านการจัดหาพัสดุ			
การกำหนดความต้องการพัสดุ	เทศบาลไม่มีการกำหนดนโยบายในการกำหนดกฎระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้แต่ละหน่วยงานใช้เป็นแนวทางการกำหนดความต้องการใช้พัสดุ ไม่ระบุความต้องการใช้พัสดุให้ชัดเจน	เป็นเหตุให้พัสดุไม่ตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการใช้ ราคาไม่เหมาะสม และไม่ทันต่อการใช้งาน	เทศบาลควรกำหนดนโยบายในการกำหนดกฎ ระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้แต่ละหน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการกำหนดความต้องการใช้พัสดุ
3. ปัญหาด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง			
การวางแผนการจัดหาพัสดุ	เทศบาลมีการจัดทำแผนการจัดหาพัสดุ แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนการจัดหาพัสดุทั้งหมด	ทำให้เกิดปัญหาในการจัดหาพัสดุ และการเบิกจ่ายเงินเป็นช่วงๆ	ควรดำเนินการจัดหาพัสดุให้เป็นไปตามแผนการจัดหาพัสดุโดยเคร่งครัด
4. ปัญหาด้านการดำเนินการจัดหาพัสดุ			
4.1 ขั้นตอนการดำเนินการจัดหาพัสดุ	เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	ทำให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานด้านพัสดุล่าช้า	กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามระเบียบฯ โดยเคร่งครัด

ตารางที่ 1 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการความเสี่ยงทางด้านพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ความเสี่ยง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ผลกระทบต่อองค์กร

ความเสี่ยงที่มีอยู่	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง	ผลกระทบต่อองค์กร	มาตรการ/กิจกรรมควบคุม
4. ปัญหาด้านการดำเนินการจัดหาพัสดุ			
4.2 การถูกเรียกเงินคืนในการดำเนินงานพัสดุ	เจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบฯ	ต้องถูกเรียกเงินคืนจากหน่วยงานที่ตรวจสอบ (สดง.) จำนวน 3,480.-บาท	จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย
4.3 การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา	การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคามักจะเป็นการจัดซื้อครุภัณฑ์และงานก่อสร้างที่มีวงเงินค่าก่อสร้างไม่มากนัก เช่น การถมลูกรัง การซ่อมแซมถนน แหล่งเกษตร การจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์	สามารถตั้งงบประมาณไว้ในการจัดซื้อเพื่อจะได้ใช้วิธีการตกลงราคา เพื่อหลีกเลี่ยงการจัดซื้อโดยวิธีสอบราคา	ควรรวมวัสดุ/ครุภัณฑ์ในการจัดซื้อในคราวเดียวกันเพื่อป้องกันการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง
5. ปัญหาด้านการตรวจรับพัสดุ			
ไม่มีการแจ้งรายการจัดซื้อจัดจ้างให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุทราบ	เมื่อผู้ค้าหรือผู้รับจ้างส่งมอบสินค้าหรืองานจ้างทำให้ไม่ทราบรายละเอียดพัสดุที่ตรวจรับ	ทำให้การตรวจรับพัสดุมีความล่าช้า ได้สินค้าหรืองานจ้างไม่ตรงตามความต้องการ	ก่อนการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละครั้งต้องแจ้งรายละเอียดสินค้าหรืองานจ้างให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุทราบ
6. ปัญหาการควบคุมพัสดุ			
พัสดุเกิดการสูญหาย/เสียหาย	ไม่มีสถานที่จัดเก็บพัสดุที่ปลอดภัย ไม่มีผู้ควบคุมดูแลพัสดุ	องค์กรต้องสูญเสียด้านทุนการชดเชยความสูญหาย ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับพัสดุที่จัดเก็บ	จัดทำสถานที่เก็บพัสดุที่มีลักษณะมิดชิด จัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมห้องพัสดุ โดยให้มีการขออนุญาตเปิดห้องเก็บพัสดุทุกครั้งที่มีการขอใช้ห้องพัสดุ
7. ปัญหาการจำหน่ายพัสดุ			
มีพัสดุที่เสื่อมสภาพ หมดความจำเป็นใช้งานเป็นจำนวนมาก	พัสดุที่ชำรุดเสื่อมสภาพไม่นำมาจำหน่าย	ทำให้มีพัสดुकงเหลือทั้งหมด ความจำเป็นคงเหลือเป็นจำนวนมาก	เทศบาลควรมีการจำหน่ายพัสดุตามสภาพความเป็นจริงหรือซื้อทิ้งจริงที่คณะกรรมการได้ทำการตรวจสอบประจำปี และถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ เพื่อให้การเก็บรักษาพัสดุน้อยที่สุด และเพื่อหลีกเลี่ยงพัสดุเกินความจำเป็นและล้าสมัย และเป็นการประหยัดงบประมาณของเทศบาลในอนาคต

อภิปรายผล

จากการวิจัยการจัดการความเสี่ยงทางด้านพัสดุของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้พบว่า ด้านการดำเนินการจัดหาพัสดุนั้นขั้นตอนการดำเนินการจัดหาพัสดุ การถูกเรียกเงินคืนใน

การดำเนินการจัดหาพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา เป็นระดับความเสี่ยงที่มีความสำคัญมากที่สุดของเทศบาลตำบลโนนสะอาด รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการควบคุมพัสดุ พัสดุก่อให้เกิดการสูญหาย/เสียหาย และ ด้านการจำหน่ายพัสดุ มีพัสดุเสื่อมสภาพหมดความจำเป็นใช้งานเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นข้อมูลที่ควรจะนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการปรับปรุงระบบการควบคุมความเสี่ยงภายในองค์กรของเทศบาลตำบลโนนสะอาดต่อไป เนื่องจากความเสี่ยงเหล่านี้ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นได้บ่อย และเป็นความเสี่ยงที่มีโอกาสจะสร้างความเสียหายให้กับองค์กรได้มากในด้านของงบประมาณและความน่าเชื่อถือขององค์กร

ส่วนความเสี่ยงเกี่ยวกับสภาพการจัดการงานพัสดุ ไม่ว่าจะเป็น ด้านนโยบาย ด้านระเบียบกฎหมาย ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการตรวจสอบภายนอก และด้านสภาพปัญหาการจัดการงานพัสดุ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการจัดหาพัสดุ การกำหนดความต้องการพัสดุ ด้านการจัดทำแผนการการจัดซื้อจัดจ้าง การวางแผนการจัดหาพัสดุ ด้านการตรวจรับพัสดุ ไม่มีการแจ้งรายการจัดซื้อจัดจ้างให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุทราบ เป็นระดับความเสี่ยงที่ถือได้ว่าไม่มีความสำคัญในการที่จะนำข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงระบบการควบคุมความเสี่ยงภายในองค์กร เนื่องจากเป็นความเสี่ยงที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่างไม่มากกว่า 2.0 จึงถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถจะสร้างความเสียหายให้กับองค์กรได้ (พัชรินทร์ ขำวงษ์, 2554) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงงานการเงิน บัญชี และพัสดุของสถานศึกษาภาคีรัฐแห่งหนึ่ง พบว่า มีความเสี่ยง 10 ปัจจัยเสี่ยง นำมาวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงพบปัจจัยที่มีระดับความเสี่ยงสูงมาก 3 ปัจจัย คือ 1) เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีเป็นบุคคลเดียว 2) พนักงานการเงินและบัญชีสามารถเบิกจ่ายเงินโดยลงลายมือชื่อ

เพียงคนเดียว 3) การใช้เงินผิดประเภทของเงินที่ได้รับงบประมาณและระดับสูง 1 ปัจจัย คือขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะรายการโดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) สถานศึกษาควรแบ่งแยกเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีเพื่อให้เกิดการควบคุมภายในที่ดี 2) การเบิกจ่ายเงินควรกำหนดผู้ลงลายมือชื่ออย่างน้อย 2 คน 3) ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาติ เจริญทรัพย์ (2554) และประไพศรีหวนแท้ (2552)

สรุปผลการวิจัย

ด้านการดำเนินการจัดหาพัสดุ

1. มีความเสี่ยงด้านการดำเนินการจัดหาพัสดุ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อองค์กรทำให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานด้านพัสดุล่าช้า โดยมีมาตรฐาน/กิจกรรมควบคุม อาทิ กำหนดรูปแบบ แนวทาง ขั้นตอน และหลักเกณฑ์สำหรับการดำเนินการจัดหาพัสดุที่ชัดเจนให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุทราบ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติให้เกิดความรวดเร็วถูกต้องและเป็นธรรม

2. มีความเสี่ยงจากการถูกเรียกเงินคืนในการดำเนินงานพัสดุ ซึ่งมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ส่งผลผลกระทบต่อองค์กรต้องถูกเรียกเงินคืน จากหน่วยงานที่ตรวจสอบ (สตง.) จำนวน 3,480 บาท โดยมีมาตรฐาน/กิจกรรมควบคุม อาทิ จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย

3. มีความเสี่ยงจากการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา ซึ่งมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ส่งผลผลกระทบต่อองค์กร สามารถตั้งงบประมาณไว้ในการจัดซื้อเพื่อจะได้ใช้วิธีการตกลงราคา

เพื่อหลีกเลี่ยงการจัดซื้อโดยวิธีสอบราคา โดยมีมาตรฐาน/กิจกรรมควบคุม อาทิ รวมวัสดุ/ครุภัณฑ์ในการจัดซื้อในคราวเดียวกันเพื่อป้องกันการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง

ด้านการควบคุมพัสดุ

มีความเสี่ยงจากพัสดุเกิดการสูญหาย/เสียหาย ซึ่งมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อองค์กรของต้องสูญเสียด้านทุนการชดเชยความสูญหาย ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับพัสดุที่จัดเก็บ โดยมีมาตรฐาน/กิจกรรมควบคุม อาทิ จัดทำสถานที่เก็บพัสดุที่มีลักษณะมิดชิด จัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมห้องพัสดุ โดยให้มีการขออนุญาตเปิดห้องเก็บพัสดุทุกครั้งที่มีการขอใช้ห้องพัสดุ

ด้านการจำหน่ายพัสดุ

มีพัสดุที่เสื่อมสภาพ หมดความจำเป็นใช้งาน เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อองค์กรทำให้มีพัสดुकงเหลือที่หมดความจำเป็นคงเหลือเป็นจำนวนมาก โดยมีมาตรฐาน/กิจกรรมควบคุม อาทิ มีการจำหน่ายพัสดุตามสภาพความเป็นจริงหรือข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการได้ทำการตรวจสอบประจำปีและถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ เพื่อให้การเก็บรักษาพัสดุน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการจัดหาพัสดุ

1.1 เทศบาลควรจัดประชุมอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความรู้และการมีส่วนร่วมกันทุกฝ่ายเพื่อสรุปเนื้อหาที่สำคัญของระเบียบการจัดหาพัสดุและกำหนดรูปแบบ แนวทาง ขั้นตอน และหลักเกณฑ์สำหรับการดำเนินการจัดหาพัสดุที่ชัดเจนให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุทราบ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เกิดความรวดเร็วถูกต้องและเป็นธรรม

1.2 เทศบาลควรส่งเสริมให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามระเบียบ

1.3 ผู้ใช้พัสดุควรแจ้งการกำหนดความต้องการให้สัมพันธ์กับโครงการตามงบประมาณและแผนการจัดหาพัสดุ เพื่อที่จะกำหนดให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่

1.4 เทศบาลควรจัดทำทะเบียนประวัติผู้ขาย/ผู้รับจ้าง รวมทั้งสถิติราคา และปริมาณไว้ โดยใช้โปรแกรมบริหารงานพัสดุ สำหรับบันทึกข้อมูลที่สำคัญ

2. ด้านการควบคุมพัสดุ

2.1 เทศบาลควรจัดทำโปรแกรมพัสดุ เพื่อให้มีเครื่องมือในการควบคุมการบริหารพัสดุในการลงทะเบียน และการเบิกจ่ายพัสดุที่ทันสมัย เช่น การจัดทำทะเบียนรับ-จ่ายพัสดุ การให้หมายเลขรหัสประจำครุภัณฑ์ในแต่ละประเภท

2.2 เทศบาลควรจัดเตรียมสถานที่ในการจัดเก็บพัสดุ ให้เพียงพอต่อจำนวนของพัสดุนอกจากนี้ ควรจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยหรือมีเจ้าหน้าที่ดูแลคลังพัสดุด้วย

2.3 ผู้ใช้พัสดุควรจัดทำแผนการบำรุงรักษาพัสดุ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบการซ่อมบำรุงรักษาพัสดุแต่ละประเภท ให้มีการควบคุมดูแล บำรุงรักษา อย่างถูกวิธีเพื่อให้เกิดการประหยัดงบประมาณและการใช้งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

2.4 เทศบาลควรให้มีจุดฝึกอบรมผู้ใช้พัสดุหรือจัดทำคู่มือการบำรุงรักษาพัสดุ

3. ด้านการจำหน่ายพัสดุ

3.1 เทศบาลควรให้มีการจำหน่ายพัสดุตามสภาพความเป็นจริงหรือข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการได้ทำการตรวจสอบประจำปีและถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ

3.2 เทศบาลควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อตรวจสอบพัสดุประจำปี และจัดทำรายงานต่อคณะผู้บริหารได้รับทราบ หากมีการตรวจพบว่ามีพัสดุตามบัญชีให้ตรวจสอบ ต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังตามกฎหมายระเบียบที่วางไว้

3.3 เทศบาลควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อพิสูจน์พัสดุที่มีการจำหน่ายโดยเฉพาะที่ชำรุดเสื่อมสภาพ หมดความจำเป็นต้องใช้งานต่อไปออกจากทะเบียนคุมพัสดุเพื่อให้การเก็บรักษาพัสดุน้อยที่สุดและเพื่อหลีกเลี่ยงพัสดุเกิดความจำเป็นและล้ำสมัยและเป็นการประหยัดงบประมาณของเทศบาลในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ประไพศรี หวานแท้. (2552). **การจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลช่อง อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง**. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.

พัชรินทร์ ขำวงษ์. (2554). **การบริหารความเสี่ยงงานการเงิน บัญชีและพัสดุของสถานศึกษาภาครัฐแห่งหนึ่ง**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2558). **ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553**. <www.phraelocal.go.th/mydoc/pdf/2554/001/02-54/25-02-54.pdf> (3 มีนาคม).

สมชาติ เจริญทรัพย์. (2554). **การจัดการความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด**. ปัญหาพิเศษปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.